

**Codul Etic și Deontologic privind Cercetarea și Publicațiile Științifice al
Cercetătorilor și Cadrelor Didactice din Universitatea Babeș-Bolyai**
(elaborat pe baza textului Legii 206/27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea
tehnologică și inovare)

În baza Legii nr. 206 din 27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, Senatul Universității Babeș-Bolyai (UBB), adoptă prezentul Cod (incluzând Anexa):

**CAPITOLUL 1
Dispoziții Generale**

Art. 1. Prezentul Cod Etic și Deontologic reglementează activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) din UBB (incluzând publicațiile științifice), în toate etapele ei principale: (1) elaborarea proiectului de CDI; (2) derularea activităților de CDI; (3) publicarea și diseminarea rezultatelor teoretice și/sau empirice (ex. experimentale) de CDI.

Art. 2.

- (1) Etica în activitatea de CDI se bazează pe un set de principii morale și de proceduri destinate respectării acestora;
- (2) Principiile morale și procedurile destinate respectării acestora sunt cele reunite în Codul de etică și deontologie profesională al personalului de cercetare-dezvoltare, elaborat de autoritatea de stat pentru cercetare-dezvoltare;
- (3) Respectarea acestor principii morale determină buna conduită în activitatea de CDI la UBB.

Art. 3.

- (1) Activitatea de CDI trebuie să se desfășoare în respect față de ființa umană și deminitatea umană, precum și față de suferința animalelor, care trebuie prevenită sau redusă la minimum;
- (2) Buna conduită în activitatea de CDI trebuie să se desfășoare cu ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic, asigurându-se protecția acestora față de eventualele agresiuni produse de știință și tehnologie.
- (3) Datele contradictorii, diferențele de concepție teoretico-experimentală, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie sunt factori specifici activității de CDI și nu constituie abateri de la buna conduită în activitatea de CDI.

Art.4. La elaborarea și derularea normelor de etică în UBB se vor respecta:

- (1) Reglementările naționale și internaționale la care România a aderat;
- (2) Reglementările de etică general aplicabile, referitoare la protecția persoanei umane, protecția animalelor și protecția mediului;
- (3) Reglementări de etică specifice, interne și internaționale, aplicabile domeniului specific de CDI;
- (4) Carta Universității Babeș-Bolyai.

Art. 5. În realizarea proiectului de CDI, se consideră devieri de la buna conduită în activitatea de CDI următoarele:

- (1) Introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțare;
- (2) Lipsa de informare a echipei de cercetare, înaintea începerii proiectului, cu privire la: (a) drepturile salariale; (b) răspunderi; (c) coautorat; (d) drepturi asupra rezultatelor cercetării; (e) surse de finanțare și asocieri;
- (3) Nedezvăluirea conflictelor de interes;
- (4) Neaprobarea proiectului de CDI de către Comisia de Etică din cadrul unității specifice din care face parte directorul de proiect (de la nivelul Facultăților UBB).

Art. 6. Buna conduită în derularea activităților de CDI exclude:

- (1) Ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite;
- (2) Confeccionarea de rezultate;
- (3) Înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
- (4) Interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
- (5) Deturnarea fondurilor de cercetare;
- (6) Neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor;
- (7) Lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate;

Art. 7. Publicarea și diseminarea rezultatelor CDI exclude:

- (1) Plagiarea rezultatelor sau a publicațiilor altor autori;
- (2) Prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor autori;
- (3) Neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
- (4) Publicarea sau finanțarea repetată a aceluiași rezultat ca element de noutate științifică.

CAPITOLUL 2

Comisia de Etică a Consiliului Cercetării Științifice din UBB

Art. 8. În vederea coordonării și monitorizării aplicării normelor de conduită morală și profesională în activitățile de CDI, în toate etapele acestora, se înființează Comisia de Etică în cadrul Consiliului Cercetării Științifice din UBB. Președintele Consiliului Cercetării Științifice din UBB este și președintele Comisiei de Etică.

Art. 9. Comisia de Etică a Consiliului Cercetării Științifice din UBB are următoarele atribuții:

- (1) Stabilește modul de aplicare a principiilor etice specifice domeniului de CDI în UBB;
- (2) Urmărește aplicarea și respectarea de către angajații UBB a dispozițiilor legale referitoare la normele de conduită morală și profesională;
- (3) Formulează opinii și recomandări în legătură cu problemele de natură etică ridicate de evoluția științei și a cunoașterii;

- (4) Analizează cazurile sesizate (sau prin autosesizare) referitoare la încălcarea regulilor de bună conduită și face recomandări de soluționare și/sau de aplicare a sancțiunilor către conducerea UBB;
- (5) Coordonează activitatea Comisiei de Etică de la nivelul Facultăților UBB. Sub aspectul activității de CDI, Comisiile de Etică de la nivelul Facultăților UBB trebuie să avizeze orice proiect de CDI care se derulează în cadrul UBB și/sau cu resursele financiare, de infrastructură și/sau umane ale UBB;
- (6) Îndeplinește și alte atribuții stabilite de Senatul UBB.

Art. 10. În cazul abaterilor de la buna conduită, sesizate în scris (sau prin autosesizarea Comisie), pe bază de dovezi, de persoane sau instituții cunoscute, procedura urmată de Comisia de Etică a Consiliului Cercetării Științifice din UBB cuprinde următoarele etape:

- (1) Informarea în scris a persoanei/persoanelor incriminate cu privire la începerea anchetei, motivele și dovezile existente;
- (2) Examinarea de către Comisia de Etică a observațiilor, apărărilor și oricăror alte dovezi prezentate de cel incriminat; de asemenea, Comisia poate audia persoane care sunt în măsură să aducă lămuriri în cauză;
- (3) Formularea de recomandări către conducătorul instituției sau al unității.

Art. 11. Persoana găsită vinovată de către Comisia de Etică poate să se adreseze Consiliului Național de Etică, ce verifică contestația și stabilește în termen de 30 de zile verdictul, propunerile și recomandările către conducătorul instituției sau al unității.

Art. 12. Pentru abaterile de la buna conduită în activitatea de CDI, constatate și dovedite, Consiliul Cercetării Științifice din UBB prin Comisia de Etică propune declanșarea procedurii legale pentru angajarea răspunderii disciplinare a celui în cauză și aplicarea următoarelor sancțiuni:

- (1) Îndepărtarea persoanei/persoanelor din echipa de realizare a proiectului;
- (2) Schimbarea responsabilului de proiect;
- (3) Retragerea și/sau corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea regulilor de bună conduită;
- (4) Mustrare scrisă;
- (5) Retrogradarea din funcție;
- (6) Suspendarea din funcție;
- (7) Concedierea.

CAPITOLUL 3 **Dispoziții Finale**

Art. 13. Prezentul Cod Etic și Dentologic va fi amendat continuu, în acord cu reglementările naționale și internaționale în domeniu.

ANEXĂ

În sensul prezentului Cod, următorii termeni sunt definiți astfel:

Fraudă în știință

Acțiunea deliberată de confecționare, falsificare, plagiere sau înstrăinare nelegitimă a rezultatelor cercetării științifice.

Confecționarea de date

Înregistrarea și prezentarea unor date din imaginație, care nu sunt obținute prin metodele de lucru folosite în cercetare.

Falsificare

Măsluirea materialelor de cercetare, a echipamentelor, proceselor sau a rezultatelor; omiterea unor date sau rezultate de natură a deforma rezultatele cercetării.

Plagiat

Însusirea ideilor, metodelor, procedurilor, tehnologiilor, rezultatelor sau a textelor unei persoane, indiferent de cale prin care acestea au fost obținute, prezentându-le drept creație personală. Așadar, plagiatul este definit ca ceva care a fost însușit – integral sau parțial – de la altcineva și prezentat drept creație personală (DEX). Plagiatul este atât o problemă legală cât și una deontologică (vezi Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, pentru informații detaliate).

Autoplagiatul

Autoplagiatul este un concept recent introdus în practica activității de CDI. Prin raportare la conceptul de plagiat, autoplagiatul s-ar defini ca: „...ceva pe care ni l-am însușit – integral sau parțial – de la noi însine și l-am prezentat drept creație personală...”; evident că în acest context conceptul de autoplagiatură este fără sens, unii autori afirmând că nici nu ar trebui discutat. Multe universități au hotărât să nu-l reglementeze deoarece, ținând cont că interesul științei este să disemineze cât mai mult rezultatele cunoașterii (ex. chiar prin publicații repetate și/sau în surse diverse care ajung la populații diferite), interpretarea acestui concept ca o deviere de la etică ar putea fi o frână pentru atingerea acestui deziderat fundamental pentru știință. În acest context el poate deveni o problemă doar atunci când violează copyright-ul. Recunoscând aceste argumente, trebuie spus pe de altă parte, că prezentarea repetată a acelorlași rezultate ca noi poate duce la obținerea unor avantaje nemeritate (ex. finanțări multiple pentru aceeași cercetare; aparența unor publicații numeroase etc.); în acest context autoplagiatul ar putea deveni o problemă etică mai ales atunci când: (1) nu se menționează în noua lucrare vechea lucrare; și/sau (2) cititorul nu este avertizat că textele/rezultatele au mai fost publicate.

Trebuie spus clar că deși în acest moment, spre deosebire de plagiat, autoplăgiatul nu este considerat o infracțiune (ex. cu excepția faptului când autoplăgiatul violează copyright-ul) și nu este recunoscut în mod definitiv ca abatere de la etică, el poate distorsiona activitatea de CDI prin cele menționate mai sus. În acest sens, setul de bune practici internaționale recomandate pentru evitarea autoplăgiatului (scrisul etic – „ethical-writing”), asimilate și la UBB, presupune:

- Respectarea dreptului de copyright atunci când reutilizăm texte publicate anterior și/sau rezultate deja obținute;
- Avertizarea cititorului că textele/rezultatele au mai fost publicate;
- Citarea lucrărilor anterioare în lucrările noi (ex. opere noi, opere derivate, republicării, etc.).

Aceasta se poate face prin informarea editorilor și/sau editurilor despre republicare/duplicare și transpunerea vizibilă a republicării/duplicării în CV-ul autorilor și/sau în publicațiile implicate în acordul de republicare/duplicare (ex. în forma printată, pe site etc.). Duplicările acceptate în acest condiții, care nu distorsionează activitatea de CDI, se referă la:

- Republicarea/Duplicarea unor lucrări din reviste locale în reviste cu caracter internațional – în scopul sporii accesibilității și găsirii unui nou public țintă;
- Republicarea/Duplicarea unui articol dintr-o limbă în altă limbă;
- Textele publicate în reviste/ziare de cultură și/sau opinie și atitudine (cu excepția nevoii de a respecta copyright-ului, dacă se aplică).

Notă: Aceste reglementări referitoare la autoplăgiat se aplică începând cu aprobarea lor de Senatul UBB. Aplicarea lor retroactivă este fără obiect, în condițiile în care cutumele unor domenii (ex. publicarea acelorlași texte în surse diferite pentru a accesa un public cât mai larg) recomandau ceea ce astăzi se numește o potențială deviere de la etică.

Conflict de interes

Situația de incompatibilitate în care se află o persoană care are un interes personal ce influențează imparțialitatea și obiectivitatea activităților sale în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de CDI; interesul personal include orice avantaj pentru persoana în cauză, soțul/soția, rude ori afini (incluzând relația naș-fin), până la gradul al patrulea inclusiv, sau pentru instituția din care face parte.

Notă: Aprobata în ședința Senatului UBB din data de 7.04.2008